

BIBLIOTECILE ÎN SPRIJINUL CREȘTERII REZILIENȚEI MEMBRILOR COMUNITĂȚII (în contextul crizei energetice)

Aliona MUNTEAN,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Radion GOREA,
Ministerul Muncii și Protecției
Sociale, Agenția Națională
Asistență Socială

***Rezumat:** Articolul este axat pe prestarea de către bibliotecile publice teritoriale a noului serviciu în sprijinul membrilor comunităților: înregistrarea în Sistemul Informațional „Vulnerabilitatea energetică”. Este reliefat și rolul coordonator al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în prestarea eficientă a acestui serviciu.*

***Cuvinte-cheie:** vulnerabilitate energetică, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, serviciu de creștere a rezilienței sociale.*

***Abstract:** The article is focused on the provision by territorial public libraries of the new service in support of community members - registration in the "Energy Vulnerability" Information System. The coordinating role of the National Library of the Republic of Moldova in the efficient provision of this service is highlighted.*

***Keywords:** energy vulnerability, National Library of the Republic of Moldova, service to increase social resilience.*

Astăzi trebuie să recunoaștem și să acceptăm faptul că suntem vulnerabili. Și această stare, credem noi, este deja conștientizată de societate. Evenimentele din ultimii ani ne-au demonstrat foarte agresiv că suntem vulnerabili în fața epidemiilor și războaielor, crizelor economice și energetice. Niciodată nu ne-am gândit că vom ajunge să existăm într-o perioadă plină de nesiguranță și într-un spațiu atât de apropiat unui război.

Dar vulnerabilitatea are două fețe. Pe de o parte avem vulnerabilitatea distructivă, care se întâlnește la majoritatea dintre noi, iar pe de altă parte este vulnerabilitatea constructivă, care, odată identificată, te ajută să o folosești ca o energie propulsivă. Prin urmare, vulnerabilitatea are și câteva aspecte constructive, chiar dacă acestea sunt puține [1].

Deși constrânsă de anumite circumstanțe negative, reducerea vulnerabilității ener-

getice, care va avea drept obiectiv inclusiv sporirea eficienței energetice a țării și punerea în aplicare a măsurilor de protecție a consumatorilor cu venituri modeste, era mai mult ca necesară. Și măsurile sociale, dictate de amenințările timpului, nu pot fi decât de cea mai mare dimensiune, durată, intensitate.

Astfel, printre măsurile de protecție socială, de creștere a rezilienței membrilor comunității/utilizatorilor se regăsesc compensațiile lunare pentru: achitarea facturilor la energie sub formă de ajutor financiar; acoperirea unei părți din cheltuielile la consumul de energie termică în sistem centralizat, la consumul de energie electrică și/sau gaze naturale; schimbarea ferestrelor, modernizarea sistemelor individuale de încălzire, termoizolarea locuințelor, conform programului de acordare a subvențiilor pentru înlocuirea aparatelor electrocasnice. Gestionarea mecanismului de acor-

dare a subvențiilor la energie și acumulare informațiilor documentate privind parametrii de vulnerabilitate energetică a consumatorilor casnici va fi asigurată prin intermediul Sistemului informațional „Vulnerabilitatea energetică”.

Anunțul de inițiere a elaborării „Conceptului Sistemului Informațional Vulnerabilitatea Energetică” și a Regulamentului de organizare și funcționare a acestuia a fost plasat pe site-ul particip.gov.md la 1 iulie 2022 și nu a atras atenția publicului larg, a consumatorilor. În plină vară puțină lume se gândea la probleme legate de energia termică. Ca scop a fost anunțată crearea unui sistem informațional de gestionare a mecanismului de acordare a compensațiilor consumatorilor vulnerabili de energie, ca urmare a creșterii prețurilor reglementate la gazele naturale, energie electrică și/sau a tarifelor reglementate la energia termică, stabilirea criteriilor de încadrare în categoria consumatorilor vulnerabili de energie. Pentru a beneficia de compensații, consumatorii casnici erau îndemnați să se înregistreze pe platforma compensatii.gov.md pentru atribuirea categoriei de vulnerabilitate energetică, în baza acesteia fiind calculată mărimea compensației.

„Traversăm o perioadă dificilă, iar Guvernul Republicii Moldova depune toate eforturile pentru a reduce impactul prețurilor actuale la energie. Întrucât majoritatea populației este vulnerabilă, estimăm că circa 90% din familii vor beneficia de compensații. Acestea vor fi alocate în funcție de categoria de vulnerabilitate, ceea ce va face sistemul mai echitabil”, a declarat Marcel Spatari, Ministrul Muncii și Protecției Sociale, în cadrul conferinței de presă, prilejuită de lansarea Sistemului Informațional „Vulnerabilitate energetică” (SIVE) [2].

Pentru a ajuta consumatorii să se înregistreze în Sistemul Informațional „Vulnerabilitate Energetică”, a fost planificată lansarea unei linii verzi guvernamentale, la care să fie oferite informații despre procedura de solicitare a compensațiilor, criteriile de atribuire a categoriei de vulnerabilitate, accesarea și înregistrarea pe platforma online. Dar apărea problema că o multitudine de

cetățeni ai republicii nu are acces la echipamente IT sau nu are cunoștințe pentru a se înregistra online. În căutarea de soluții s-a identificat faptul că cei prezenți în marea majoritate a localităților sunt asistenții sociali și bibliotecarii.

A urmat un ordin eliberat pe data de 07.09.2022 în comun de Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova și Ministerul Culturii al Republicii Moldova, prin care a fost aprobat planul de acțiuni privind organizarea implicării asistenților sociali comunitari și a bibliotecarilor la înregistrarea unor categorii de persoane în sistemul informațional „Vulnerabilitatea energetică” [3].

Șefii Direcțiilor asistenței sociale și protecției familiei și șefii Direcțiilor culturii asigură, conform ordinului, desemnarea responsabililor din cadrul direcțiilor și a asistenților sociali comunitari, a bibliotecarilor, responsabili pentru înregistrarea asistată în Sistemul informațional „Vulnerabilitatea energetică” a consumatorilor casnici, din raza teritoriului pe care îl deservesc, care nu dispun de echipament tehnic/acces la internet și nu au abilitățile necesare, asigurând comunicarea și conlucrarea dintre aceștia.

Conform aceluiași ordin, Biblioteca Națională și Agenția Națională Asistență Socială, în baza propunerilor/desemnărilor Direcțiilor cultură și Direcțiilor asistență socială și protecție a familiei, creează rețeaua de bibliotecari și rețeaua de asistenți sociali comunitari responsabili pentru înregistrarea în sistem, iar cu suportul PNUD Moldova asigură instruirea acestora.

La rândul său, 14 persoane desemnate din cadrul angajaților Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și Agenției Naționale de Asistență Socială au început instruirile pentru bibliotecarii și asistenții sociali din teritoriu. În termene foarte restrânse, căci urma ca toți cetățenii să reușească să se înregistreze până la perioada de achitare a energiei termice, formatorii au prestat sesiuni de formare pentru toți bibliotecarii și asistenții locali. A fost o perioadă incitantă și provocatoare din toate punctele de vedere. Am făcut eforturi să pășim peste barierele de nedorință și neîncredere a unor

persoane, care negau necesitatea acestui proiect. Am făcut efort să ne formăm foarte repede noi și să avem până la 4 sesiuni de training pe zi pentru a forma colegii noștri din teritoriu. Și mai continuăm să facem eforturi în fiecare zi, ajutând atât locuitorii capitalei să se înregistreze în sistem, cât și acordând suport colegilor noștri.

Proiectul a fost larg mediatizat în mass-media. Cu lămurire și promovare a intervenit și Ministrul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova. „Trebuie să mărturisesc, că-mi place filmulețul în care Marcel Spatari, ministrul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, îndeamnă cetățenii să se adreseze după ajutor asistenților sociali, bibliotecarilor și celor dragi în cazul problemelor ce țin de utilizarea sistemului informațional de vulnerabilitate energetică compensatii.gov.md. Probabil este cel mai puternic mesaj pro-Biblioteca din ultimul timp”, a menționat Vera Osoianu într-o postare publicată pe Facebook. Reamintindu-ne mottoul bibliotecarilor americani: „suntem aici pentru a ajuta”, Vera Osoianu în discursul său argumentează că „o bibliotecă publică asta este sau trebuie să fie”.

Și bibliotecarii din toată republica demonstrează profesionalism și daruire, adevărind în mod convingător, prin fapte concrete, că „biblioteca este cu adevărat indispensabilă comunității”.

Referințe bibliografice:

1. CÂND este bine să acceptăm că suntem vulnerabili. De ce este important să nu părem slabi. [citată 10.11.2022]. Disponibil: <https://adevarul.ro/stiri-locale/galati/cand-este-bine-sa-acceptam-ca-suntem-vulnerabili-2049406.html>
2. CONSUMATORII casnici pot beneficia de compensații din Fondul de reducere a vulnerabilității energetice. [citată 10.11.2022]. Disponibil: <https://www.moldpres.md/news/2022/10/12/22007655>
3. ÎN R. Moldova va fi instituit Fondul de reducere a vulnerabilității energetice – ce prevede acesta. [citată 9.11.2022]. Disponibil: <https://www.justitietransparenta.md/r-moldova-va-fi-instituit-fondul-de-reducere-vulnerabilitatii-energetice-ce-prevede-acesta/>
4. URSULA von der Leyen merge la Chișinău și anunță că va ajuta Republica Moldova să facă față crizei energetice. [citată 9.11.2022]. Disponibil: <https://www.digi24.ro/stiri/externe/ursula-vonder-leyen-merge-la-chisinau-si-anunta-ca-va-ajuta-republica-moldova-sa-faca-fata-crizei-energetice-2143723>

„Pentru consumatorii moldoveni, tariful la gaze a crescut de 6 ori în ultimul an (...). La fel de gravă este situația în ce privește electricitatea. După ce Federația Rusă a bombardat rețelele ucrainene, Gazprom a redus la jumătate volumul de gaze livrat Moldovei, iar furnizarea de electricitate din stânga Nistrului pentru luna viitoare a devenit incertă, asigurarea țării cu energie electrică este o provocare zilnică. Chiar dacă facem eforturi serioase să economisim și Guvernul de la Chișinău încearcă să ajute oamenii cu venituri mici, cheltuielile pentru facturi ale unei familii s-au ridicat la 70-75% din veniturile ei. Această vulnerabilitate energetică generează șantaj politic și interferență în democrație, politica internă și cea externă”, a spus Maia Sandu în timpul vizitei efectuate în România [4].

Nu putem spune că e ușor, că nu există aspecte neclare, discutabile, care necesită o lămurire și care se pretează la discuții. Nici nu putem asigura că sistemul informațional este perfect în prezent. Doar putem afirma că se muncește cu abnegație la toate nivelurile. Se muncește în pofida deficitului de timp, personal și buget. Se muncește pentru oamenii din Republica Moldova, cu încrederea și convingerea că ceea ce faci este important pentru a supraviețui ca țară și popor. Până la urmă, dacă facem abstracție de profesii, venituri, preferențe politice și viziuni culturale, suntem și noi oameni care ajută oameni.